

Ways of Europe

Lampedusa: Solidariteit voor een Rechtvaardig Europa

Ways of Europe zet zich in voor het bouwen van een rechtvaardiger, eerlijker, democratisch en vrij Europa—beginnend aan haar symbolische en fysieke grenzen. In Lampedusa, een plaats van zowel aankomst als afwijzing, van rouw en zorg, hebben we samen nagedacht over wat solidariteit vandaag betekent. Dit manifest is gebaseerd op lokale en internationale stemmen, vooral die van jongeren, eilandbewoners en migranten, die dagelijks de tegenstrijdigheden van Europa ervaren.

Onze gedeelde eisen en visies:

Solidariteit is geen liefdadigheid, maar gerechtigheid. Ze moet wederkerig en structureel zijn—geen tijdelijke geste, maar een voortdurende praktijk die ieders waardigheid waarborgt. De fundamentele waarden van Europa—waardigheid, rechten, gelijkheid—mogen niet selectief worden toegepast. In het Middellandse Zeegebied zijn Europa's gebroken beloften het meest zichtbaar.

Wij spreken over mensen, niet over burgers. Rechten moeten gegarandeerd worden op basis van menselijkheid, aanwezigheid en verblijf—niet op basis van papieren of paspoorten. Juridische status mag niet bepalen wie bescherming verdient. We pleiten voor een hervorming van het burgerschap die rechten erkent waar mensen wonen, bijdragen en thuishoren.

Geen securitisering. Geen criminalisering. Geen uitbesteding. Migratiebeleid dat gebaseerd is op angst en controle verraadt Europa's inzet voor mensenrechten. Mensen zijn geen "gevallen" of cijfers. Het zijn individuen met verhalen, hoop en rechten.

Vrijheid van beweging moet voor iedereen gelden. Het recht om te bewegen—veiligheid te zoeken, familie te herenigen, kansen na te jagen—moet zonder discriminatie worden beschermd, binnen en buiten de EU.

Erkenning van schipbreukslachtoffers moet worden geïnstitutionaliseerd. Het is onaanvaardbaar dat levens verloren gaan en vergeten worden. Wij eisen publieke, transparante procedures die waardigheid voor de overledenen en gerechtigheid voor hun families waarborgen—wezen, weduwen, familieleden die nog zoeken naar afsluiting.

Solidariteit heeft tijd nodig. Een samenleving die altijd haast heeft om te overleven, vergeet hoe ze moet zorgen. Gemeenschap vereist traagheid, aanwezigheid en niet-productieve tijd—muziek maken, verhalen vertellen, luisteren. We pleiten voor een universeel basisinkomen zodat iedereen de vrijheid heeft om zich in te zetten voor solidariteit en collectief leven.

Hervorm de Dublin-verordening—nu. Een eerlijk systeem kan grenslanden niet dwingen de lasten alleen te dragen. We hebben een nieuw Europees pact nodig, gebaseerd op gedeelde verantwoordelijkheid en mensenrechten.

Solidariteit betekent nieuwe verhalen. Angst komt niet voort uit verschil, maar uit hoe verhalen worden verteld. We moeten angst vervangen door empathie. Dat vereist onderwijs, media en publieke instellingen die gedeelde ervaringen en alternatieve verbeeldingen bevorderen—maar ook concrete oplossingen die aantonen dat een ander toekomstbeeld niet alleen denkbaar, maar ook haalbaar is.

Iedereen heeft recht op accurate, respectvolle informatie. De manier waarop migratie in de media wordt weergegeven, beïnvloedt het publieke begrip en politieke keuzes. Wij eisen het recht op waarheidsgetrouwe, genuanceerde en mensgerichte communicatie over migratie en asiel, vrij van sensatiezucht en ontmenselijking. Publieke instellingen en mediakanalen moeten verantwoordelijk worden gehouden voor het handhaven van waardigheid en journalistieke integriteit. Migranten zijn geen bedreigingen, cijfers of koppen—het zijn mensen met namen, stemmen en rechten.

Lampedusa is geen periferie—het is een politiek centrum. Het belichaamt de spanningen en hoop van het Europese project. Van hieruit roepen we op tot een Europa dat zijn waarden waarmaakt, verwelkomt in plaats van afwijst, en bruggen bouwt—geen muren.

Solidariteit is klimaatrechtvaardigheid, sociale rechtvaardigheid en rechtvaardigheid tussen generaties. Migratie is vaak het gevolg van klimaatverandering en mondiale ongelijkheid. We moeten niet alleen heroverwegen hoe we mensen opvangen, maar ook hoe we leven. Solidariteit betekent ook kringlooeconomieën, hergebruik en zorgzame praktijken die het klimaat respecteren.

Solidariteit begint van onderaf. Ze moet geworteld zijn in lokale realiteiten en het dagelijks leven. Bottom-up strategieën, geleid door gemeenschappen en ondersteund door het maatschappelijk middenveld, moeten langetermijnverandering sturen. Solidariteit mag geen project met een einddatum zijn—ze moet blijven bestaan.

Jongeren en kinderen zijn geen toekomstige burgers—ze zijn burgers van vandaag. Ze moeten niet alleen ondersteund worden als begunstigden, maar ook als rolmodellen en politieke actoren. Laten we ruimte creëren voor hen om alternatieven te bedenken, samen te werken en gedeelde menselijke behoeften en verlangens te uiten.

Het maatschappelijk middenveld is een democratische actor. Het is niet slechts een dienstverlener. Organisaties van het maatschappelijk middenveld moeten worden versterkt met duurzame financiering, deelname aan overleg en platforms om kennis te delen in heel Europa. Verantwoording moet gelden voor instellingen én projecten—met inbegrip van bewustzijn van privileges.

Kennisdeling en samenwerking tussen lokale overheden en maatschappelijke organisaties. Wij zien een samenleving voor ons waarin lokale overheden en maatschappelijke organisaties actief bruggen van samenwerking zoeken en aangemoedigd worden die te bouwen, in plaats van geïsoleerd te werken. Wederzijdse kennisdeling en respectvolle samenwerking moeten geen uitzonderingen zijn, maar worden ondersteund en geïnstitutionaliseerd. We pleiten voor een cultuur van uitwisseling, vertrouwen

en partnerschap, waarin de sterktes en inzichten van elke actor worden erkend en afgestemd op gedeelde doelen.

Solidariteit moet van binnenuit worden beschermd. In Lampedusa melden lokale actoren herhaalde mensenrechtenschendingen door politie en Frontex: willekeurige ondervragingen, ontmenselijkende procedures, het fotograferen van kinderen. Dit zijn geen op zichzelf staande incidenten—het zijn systematische mislukkingen. Wij eisen onafhankelijk toezicht, duidelijke juridische waarborgen en de onmiddellijke stopzetting van misbruik. Instellingen moeten verantwoordelijk worden gehouden voor de waarden die zij uitdragen.

Bouw bruggen tussen beleidsdomeinen. Solidariteit is geen sector. Ze moet worden geïntegreerd in alle domeinen—van migratie tot klimaat, van onderwijs tot welzijn. Structurele verandering vereist samenhangend beleid, aangepaste instellingen en voldoende budgetten. Europese instellingen moeten het algemeen belang verdedigen en investeren in gezamenlijke verworvenheden zoals Schengen.

Solidariteit moet democratische infrastructuur worden. Ze moet bepalen hoe beslissingen worden genomen en wie ze neemt. Dat betekent investeringen in niet-formeel onderwijs, inclusieve participatie en basisdemocratie—vooral voor wie geen papieren heeft of wordt uitgesloten.

Solidariteit komt iedereen ten goede. Het is geen zerosum-game. Het verdedigen van de rechten van de meest gemarginaliseerden versterkt de hele samenleving. Toegang tot gezondheidszorg, onderwijs, huisvesting en sociale bescherming is geen liefdadigheid—het is het fundament van een rechtvaardige gemeenschap. Rechten zijn ondeelbaar en universeel. Een Europa dat in solidariteit is geworteld, investeert in het welzijn van iedereen.

Migratie is een spiegel. Hoe we degenen behandelen die aankomen, weerspiegelt de ware waardigheid van onze politieke en juridische systemen. We kunnen geen trots putten uit onze grondwettelijke, Europese en internationale principes als we deze niet consequent toepassen. Solidariteit is niet alleen iets wat we aan anderen verschuldigd zijn—het is ook een manier om de integriteit van onze instellingen te beschermen en herstellen. Waardigheid geven aan mensen betekent allereerst ervoor zorgen dat onze systemen zich waardig gedragen.

Laten we samen Europa bouwen. Een Europa waarin mensen waardigheid krijgen. Een Europa zonder imperialisme en uitsluiting. Wij eisen een politieke gemeenschap die niet alleen in naam handelt vanuit solidariteit, maar ook door solidariteit—stap voor stap, op een pad dat we samen bewandelen.

